

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 2021

324/2021

Maa- ja metsätalousministeriön päätös kalojen tarttuvan haimakuoliotaudin ja lohikalojen alfavirustartuntojen leviämisen estämiseksi perustettavasta rajoitusalueesta

Maa- ja metsätalousministeriö on eläintautilain (76/2021) 37 §:n 2 ja 3 momentin nojalla päättänyt:

1 §

Päätöksen tarkoitus

Tällä päätöksellä perustetaan rajoitusalue kalojen tarttuvan haimakuoliotaudin (IPN-tauti) ja lohikalojen alfavirustartuntojen (SAV-tauti) leviämisen estämiseksi sekä määrätään rajoitusalueella noudatettavista kielloista, ehdoista, rajoituksista ja velvoitteista.

2 §

Määritelmät

Tässä päätöksessä tarkoitetaan:

- 1) *merialueella* aluetta, jolla on merivettä tai murtovettä;
- 2) *vaelluskalojen nousualueella* jokien ja niiden suistojen osia, joihin merialueen vaelluskaloilla on mahdollisuus nousta ohittamalla enintään yhden nousuesteen;
- 3) *sisävesialueella* järviä, lampia ja sellaisia osia joista ja niiden suistoista, joihin merialueen vaelluskalat eivät voi nousta tai joihin noustakseen niiden on ohitettava vähintään kaksi nousuestettä, sekä pitopaikkoja, joiden tulovesi otetaan mainitulta alueelta tai jotka käyttävät pohjavettä tai sulamisvesiä;
- 4) *lohikaloilla* *Salmonidae*-heimoon kuuluvia vesieläimiä; sekä
- 5) *taudille alttiilla lajilla* lajia, joka on määritelty kyseessä olevalle taudille alttiiksi vesieläinten tiettyjen tautien vaikutuksen rajoittamiseen tähtäävien kansallisten toimenpiteiden hyväksymisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 226 artiklan 3 kohdan mukaisesti ja komission päätöksen 2010/221/EU kumoamisesta annetun komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) N:o 2021/260 liitteessä III.

Mitä tässä päätöksessä määrätään kaloista, tarkoittaa myös kalojen sukusoluja.

Tässä päätöksessä käytetään myös tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 ("eläinterveyssäännöstö") 4 artiklan 7 kohdassa olevaa vesiviljelyeläinten määritelmää.

3 §

Rajoitusalue IPN- ja SAV-taudin leviämisen estämiseksi

Rajoitusalueen IPN- ja SAV-taudin leviämisen estämiseksi (*rajoitusalue*) muodostavat merialue ja vaelluskalojen nousualue.

4 §

Kielto siirtää vesiviljelyeläimiä rajoitusalueelta

Taudille alttiiseen lajiin kuuluvien vesiviljelyeläinten siirtäminen rajoitusalueelta sisävesialueelle on kielletty.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa määrätään, taudille alttiiseen lajiin kuuluvia vesiviljelyeläimiä saa siirtää rajoitusalueelta sisävesialueelle tieteelliseen tarkoitukseen edellyttäen, että:

1) vesiviljelyeläimet viedään suljettuun tilaan, jonka poistovesi lasketaan rajoitusalueelle tai yleiseen kunnalliseen viemäriin, imeytetään maahan taikka käsitellään IPN- ja SAV- taudin hävittämiseksi; ja

2) vesiviljelyeläimet sekä samassa suljetussa tilassa pidetyt muut taudille alttiiseen lajiin kuuluvat vesieläimet hävitetään tutkimuksen jälkeen tai siirretään rajoitusalueelle.

Edellä 1 momentin kiellosta voidaan myöntää eläintautilain (76/2021) 37 §:n mukaisesti mainitun lain 29 §:ää soveltaen poikkeuslupa luonnosta pyydettyjen vesiviljelyeläinten sukusolujen siirtämiseksi vapautettaviksi luontoon. Luvan myöntäminen edellyttää, että siirto ei olennaisesti lisää vaaraa IPN- tai SAV-taudin leviämisestä alueen ulkopuolelle.

Luvassa on edellytettävä toimijan varmistavan, että vesiviljelyeläimet, joista sukusolut on saatu, ovat olleet silmämääräisesti arvioiden terveitä ja elinvoimaisia ja ettei niissä ole esiintynyt lisääntyntä kuolleisuutta. Toimijan on lisäksi edellytettävä toteuttavan asianmukaisia riskinvähentämistoimenpiteitä ja pidettävä vesiviljelyeläimet, joista sukusolut on tarkoitus siirtää, eristettyinä pitopaikan muista vesiviljelyeläimistä pyynnistä sukusolujen lypsyyn asti. Toimenpiteiden ja tutkimusten tarpeen ja asianmukaisuuden arvioinnissa tulee ottaa huomioon erityisesti kyseessä olevaa vesieläinkantaa koskevat taudin varalta jo tehtyjen tutkimusten tulokset, vesieläinten terveys vaellusalueella ja varsinkin pyyntialueen lähistöllä sekä määräpaikassa olevat luonnonvaraiset vesieläinkannat ja vesiviljelypitopaikat.

5 §

Kielto siirtää luonnonvaraisia kaloja rajoitusalueelta vapautettaviksi sisävesialueella

Luonnonvaraisten kalojen siirtäminen rajoitusalueelta vapautettaviksi sisävesialueella on kielletty.

Edellä 1 momentin kiellosta voidaan myöntää eläintautilain 37 §:n mukaisesti mainitun lain 29 §:ää soveltaen poikkeuslupa. Luvan myöntäminen edellyttää, että siirto ei olennaisesti lisää vaaraa IPN- tai SAV-taudin leviämisestä alueen ulkopuolelle.

Luvassa on edellytettävä toimijan varmistavan, että siirrettävät kalat ovat silmämääräisesti arvioiden terveitä ja elinvoimaisia ja että niissä ei esiinny lisääntyntä kuolleisuutta. Toimijan on lisäksi edellytettävä toteuttavan asianmukaisia riskinvähentämistoimenpiteitä ja tarvittavia tutkimuksia kaloille sen varmistamiseksi, että siirto ei aiheuta merkittävää riskiä IPN- tai SAV -taudin leviämisestä määräpaikassa oleviin vesieläimiin. Toimenpiteiden ja tutkimusten tarpeen ja asianmukaisuuden arvioinnissa tulee ottaa huomioon erityisesti kyseessä olevaa kalakantaa koskevat taudin varalta jo tehtyjen tutkimusten tulokset, kalojen terveys vaellusalueella ja varsinkin pyyntialueen lähistöllä sekä määräpaikassa olevat luonnonvaraiset kalakannat ja vesiviljelypitopaikat. Jos kyse on sukusolujen siirrostä, vaatimusten tulee olla täyttynyt niiden kalojen osalta, joiden sukusoluja siirretään.

Eläinterveysviranomaisen tulee valvontaa suorittamalla varmistaa, että siirron yhteydessä tehdään vaaditut tutkimukset taudin varalta.

6 §

Kielto siirtää muita luonnonvaraisia kaloja kuin sukusoluja rajoitusalueelta sisävesialueella sijaitsevaan pitopaikkaan

Muiden luonnonvaraisten kalojen kuin sukusolujen siirtäminen rajoitusalueelta sisävesialueella sijaitsevaan pitopaikkaan on kielletty.

Edellä 1 momentin kiellosta voidaan myöntää eläintautilain 37 §:n mukaisesti mainitun lain 29 §:ää soveltaen poikkeuslupa. Luvan myöntäminen edellyttää, että siirto ei olennaisesti lisää vaaraa IPN- tai SAV-taudin leviämisestä rajoitusalueen ulkopuolelle. Luvassa on edellytettävä toimijan varmistavan, että siirrettävät kalat ovat silmämääräisesti arvioiden terveitä ja elinvoimaisia ja että siirrettävissä kalaryhmissä ei esiinny lisääntyntä kuolleisuutta. Toimijan on lisäksi edellytettävä pitävän kalat eristettyinä pitopaikan muista kaloista siihen asti, kun poikkeusluvassa määrätyistä tutkimuksista on saatu kielteinen tulos. Eristyksen aikana poistovesi on laskettava rajoitusalueelle, imeytettävä maahan tai käsiteltävä IPN- ja SAV -taudin hävittämiseksi. Jos tutkimuksissa todetaan tautia tai tutkimusta ei ole tehty, kalat on lopetettava ja raadot hävitettävä tai kalat on siirrettävä takaisin rajoitusalueelle.

Eläinterveysviranomaisen tulee valvontaa suorittamalla varmistaa, että eristystila täyttää 2 momentissa säädetty vaatimukset ja että siirron yhteydessä tehdään vaaditut tutkimukset taudin varalta.

7 §

Luonnonvaraisten lohikalojen sukusolujen siirtäminen rajoitusalueelta sisävesialueella sijaitsevaan pitopaikkaan

Luonnonvaraisten lohikalojen sukusoluja saa siirtää rajoitusalueelta sisävesialueella sijaitsevaan pitopaikkaan vain seuraavin edellytyksin:

- 1) sukusolujen vapaus IPN- ja SAV-taudista on varmistettu pyyntipaikan tautitilanteeseen ja taudinaiheuttajan ominaisuuksiin nähden riittävillä tutkimuksilla;
- 2) sukusolut on lypsyn jälkeen säilytetty hautomossa, jonka tulovesi käsitellään IPN- ja SAV-taudin hävittämiseksi;
- 3) lohen, kirjolohen, taimenen ja nieriän mäti on vastalypsettynä käsitelty menetelmällä, joka tuhoaa mädin pinnalla mahdollisesti olevat IPN- ja SAV-taudin aiheuttajat; sekä
- 4) lohikalojen mäti on silmäpisteasteella käsitelty 3 kohdassa tarkoitetulla menetelmällä.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa määrätään, sukusolut voidaan ennen 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tutkimusten valmistumista ja ennen 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetun käsittelyn suorittamista siirtää hautomoon sisävesialueelle edellyttäen, että

- 1) hautomon poistovesi lasketaan rajoitusalueelle, imeytetään maahan tai käsitellään IPN- ja SAV-taudin hävittämiseksi;
- 2) hautomo on sijoitettu siten, ettei sukusoluista aiheudu muulle vesiviljelytoiminnalle vaaraa IPN- tai SAV-taudin leviämisestä; sekä
- 3) hautomo on sitoutunut suorittamaan siirretylle mädille 1 momentin 3 ja 4 kohdassa määrätyn käsittelyn.

8 §

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan 21 päivänä huhtikuuta 2021.

Tällä päätöksellä kumotaan kalojen tarttuvan haimakuoliotaudin ja lohikalojen alfavirustartuntojen leviämisen estämiseksi perustettavasta rajoitusalueesta annettu maa- ja metsätalousministeriön päätös (809/2016). Kumotun päätöksen mukaisista kielloista, ehdoista ja rajoituksista myönnettyt poikkeusluvut ovat voimassa siihen saakka, kunnes ne erikseen kumotaan.

Helsingissä 13.4.2021

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Neuvotteleva virkamies Kajsa Hakulin